

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.015.06.2021

Pan
Bartosz Bielawski
Starosta Powiatu Iławskiego
Starostwo Powiatowe w Iławie
ul. Władysława Andersa 2a
14-200 Iława

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/006 – Finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego.

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe w Iławie (dalej: Starostwo), ul. Władysława Andersa 2a, 14-200 Iława.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bartosz Bielawski, Starosta Powiatu Iławskiego, od 19 listopada 2018 r. (dalej: Starosta). W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Marek Polański, Starosta Powiatu Iławskiego, od 26 listopada 2014 r. do 19 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Zapewnienie przez jednostki samorządu terytorialnego warunków realizacji zadań oświatowych.2. Finansowanie zadań oświatowych.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2017 r. do 30 września 2021 r. lub do zakończenia czynności kontrolnych oraz z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem. (akta kontroli str. 2)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie
Kontroler	Bartosz Kościukiewicz, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOL/101/2021 z 3 września 2021 r. (akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności²

OCENA OGÓLNA

W latach objętych kontrolą Starosta zapewnił odpowiednie warunki organizacyjne do realizacji zadań oświatowych na terenie powiatu iławskiego (dalej: Powiat). W Starostwie prawidłowo i rzetelnie zweryfikowano i potwierdzono dane zgromadzone w Systemie Informacji Oświatowej (dalej: SIO) dotyczące liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli w prowadzonych szkołach i placówkach oświatowych. Powołano stałą komisję Edukacji, Kultury i Sportu celem wspierania i nadzoru na realizacją zadań oświatowych. Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych przekazano Radzie Powiatu Iławskiego we właściwym terminie, tj. przed 31 października każdego roku. Zgodnie z ustawą z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe³ (na podstawie porozumień i umów) realizowano dodatkowe zadania oświatowe niebędące zadaniami własnymi. Również zgodnie z Prawem oświatowym i skutecznie uzupełniono braki nauczycieli wykwalifikowanych w konkretnych specjalnościach, tj. nauczycieli praktycznej nauki zawodu i przedmiotów zawodowych, a także przedmiotów zawodowych teoretycznych.

¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Dz. U. z 2021 r. poz. 1082, ze zm., dalej: Prawo oświatowe.

Finansowanie zadań oświatowych odbyło się m.in. z pełnym wykorzystaniem części oświatowej subwencji ogólnej wraz z rezerwą. Środki finansowe otrzymane m.in. w formie dotacji celowych z budżetu państwa, na podstawie porozumień z innymi jednostkami samorządu terytorialnego (dalej: j.s.t.) oraz pochodzące z innych źródeł zostały właściwie wykorzystane. W przypadkach tego wymagających prawidłowo ustalono wysokość środków niewykorzystanych i dokonano ich zwrotu. Prawidłowo, tj. zgodnie z ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela⁴ zaplanowano wydatki na doskonalenie i szkolenie nauczycieli. Sprawozdania budżetowe w zakresie dochodów i wydatków na zadania oświatowe zostały sporządzone zgodnie z ewidencją księgową. Edukacja uczniów szczególnie uzdolnionych była wspierana poprzez przyznanie im Stypendium Starosty Powiatu. Nadzór nad prawidłowością prowadzenia obsługi finansowo-księgowej w obszarze oświaty był prowadzony przez Starostwo w sposób właściwy, tj. poprzez bieżące analizy, weryfikacje składanych przez placówki oświatowe sprawozdań oraz kontrole i audyty.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowe kontrolowanej działalności⁵

OBSZAR

1. Zapewnienie przez j.s.t. warunków realizacji zadań oświatowych

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą przy Radzie Powiatu ławskiego (dalej: Rada) nie funkcjonowała Rada Oświatowa, o której mowa w art. 78 ust. 1 Prawa oświatowego.

Przyczyną niepowołania Rady Oświatowej było funkcjonowanie od listopada 2002 r. stałej Komisji Edukacji, Kultury i Sportu (dalej: Komisja). Do jej zadań należało m.in.:

- opiniowanie budżetu Powiatu w części dotyczącej wydatków na oświatę,
- opiniowanie projektów aktów prawa miejscowego wydawanych w sprawach oświaty,
- wnioskowanie w sprawach dotyczących oświaty.

W 2018 r. Komisja podjęła działania, które doprowadziły do uruchomienia w dwóch szkołach po jednej klasie integracyjnej dla uczniów z niepełnosprawnościami. Pozostałe działania Komisji dotyczyły w szczególności zapoznawania się i przyjmowania do wiadomości informacji przedkładanych z zakresu jej kompetencji, a także opiniowania projektów uchwał dotyczących oświaty.

(akta kontroli str. 3-23)

1.2. Starosta przekazał Radzie cztery informacje o stanie realizacji zadań oświatowych za lata 2017-2020 przed 31 października każdego roku, tj. zgodnie z art. 11 ust. 7 Prawa oświatowego. Według stanu na 16 września 2021 r. przekazanie ww. informacji za 2021 r. było zaplanowane na październikową Sesję Rady.

(akta kontroli str. 24-32)

1.3. Powiat prowadził 33 szkoły w 2017 r., 31 w 2018 r. i 2019 r. oraz 30 w 2020 r. i 2021 r. W latach 2017-2021 Powiat prowadził jedno przedszkole specjalne oraz dziewięć innych placówek oświatowych.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 1762.

⁵ Oceny częściowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena częściowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

Wśród prowadzonych szkół były: gimnazja (w tym specjalne), szkoły podstawowe specjalne, technika, licea ogólnokształcące (w tym dla dorosłych), szkoły branżowe I stopnia, szkoły specjalne przysposabiające do pracy, szkoły policealne.

Z dniem 1 września 2017 r. dwa gimnazja specjalne zostały włączone do Szkoły Podstawowej Specjalnej w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Iławie i Kisielicach. Z dniem 31 sierpnia 2018 r. zakończono działalność ostatniego z ww. gimnazjów.

W gronie innych placówek oświatowych prowadzonych przez Powiat znajdowały się: młodzieżowy dom kultury, szkolne schronisko młodzieżowe, centrum kształcenia praktycznego/centrum kształcenia zawodowego, ośrodek dokształcania i doskonalenia zawodowego/centrum kształcenia zawodowego, poradnia psychologiczno-pedagogiczna, biblioteka pedagogiczna, międzyszkolny ośrodek sportowy oraz dwa specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze.

(akta kontroli str. 33-35)

1.4. W okresie objętym kontrolą Powiat realizował dodatkowe zadania oświatowe tj. niebędące zadaniami własnymi, co było zgodne z art. 8 ust. 17-20 Prawa oświatowego. Podstawą ich realizacji było 13 porozumień i umów zawartych m.in. z Ministrem Edukacji Narodowej, z Zarządem Województwa, innymi powiatami i gminami, przy czym w 2017 r. realizowano siedem z nich (w tym trzy do dnia zakończenia kontroli⁶), w 2018 r. i 2019 r. po dwa, oraz w 2020 r. i 2021 r. po jednym.

Do zadań realizowanych na podstawie powyższych porozumień i umów należało:

- wydawanie opinii o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego oraz orzeczeń o potrzebie kształcenia indywidualnego nauczania dzieci niewidomych i słabo widzących z powiatu nowomiejskiego (porozumienie zawarte z powiatem nowomiejskim),
- przygotowanie i utrzymanie miejsca w internacie dla uczennic w ciąży (realizowane w latach 2017-2021, zawarte z Ministrem Edukacji Narodowej),
- realizowanie zadań wiodącego ośrodka koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczego na obszarze powiatu w zakresie prowadzenia zajęć wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka (realizowane w latach 2017-2021, z Ministrem Edukacji Narodowej),
- prowadzenie Powiatowej Biblioteki Pedagogicznej w Iławie (aktualnie realizowane, umowa z Zarządem Województwa Warmińsko-Mazurskiego),
- wychowanie przedszkolne – prowadzenie Przedszkola Specjalnego wchodzącego w skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kisielicach (realizowane w latach 2017-2021, porozumienie z gminą Kisielice),
- nauczanie religii greckokatolickiej sześciu uczniów w 2017 r., trzech w 2018 r. oraz czterech w 2019 r. (umowy z gminą miejską Iława),
- kształcenie uczniów klas wielozawodowych w zakresie teoretycznych przedmiotów zawodowych w Ośrodku Dokształcania i Doskonalenia Zawodowego w Iławie w Zespole Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Iławie (2018-2021, porozumienia z powiatem braniewskim były zawierana na każdy rok osobno).

(akta kontroli str. 36-37)

1.5. W 2017 r. Powiat był organem rejestrującym dla czterech liceów ogólnokształcących dla dorosłych, dwóch liceów ogólnokształcących dla młodzieży, czterech szkół policealnych, jednej szkoły branżowej I stopnia oraz ośmiu

⁶ 29 października 2021 r.

niepublicznych placówek kształcenia ustawicznego. W 2018 r. – dla czterech liceów ogólnokształcących dla dorosłych, dwóch liceów ogólnokształcących dla młodzieży, czterech szkół policealnych, jednej szkoły branżowej I stopnia oraz siedmiu niepublicznych placówek kształcenia ustawicznego. W 2019 r. i w 2020 r. – dla czterech liceów ogólnokształcących dla dorosłych, jednego liceum ogólnokształcącego dla młodzieży, czterech szkół policealnych, jednej szkoły branżowej I stopnia oraz siedmiu niepublicznych placówek kształcenia ustawicznego. W 2021 r. – dla czterech liceów ogólnokształcących dla dorosłych, dwóch liceów ogólnokształcących dla młodzieży, czterech szkół policealnych, jednej szkoły branżowej I stopnia oraz siedmiu niepublicznych placówek kształcenia ustawicznego.

(akta kontroli str. 38)

1.6. W okresie objętym kontrolą Powiat prowadził szkoły i placówki wychowawcze dziewięciu różnych typów, takich jak: szkoła podstawowa specjalna, gimnazja, liceum ogólnokształcące, technikum, szkoła branżowa I stopnia, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, szkoła policealna, placówki oświatowo-wychowawcze oraz placówki kształcenia ustawicznego.

Liczba tych placówek, do których uczęszczali uczniowie, wynosiła 38 w latach 2017-2019 i uległa zmniejszeniu do 35 w kolejnych latach 2020-2021. Wynikało to z likwidacji gimnazjów. Średnia łączna liczba uczniów we wszystkich placówkach⁷ w danym roku kalendarzowym ulegała zmianom, i tak wynosiła ona 3 623,3 w 2017 r., 3 488 w 2018 r., 3 759,3 w 2019 r., 4 248,4 w 2020 r. oraz 4 200,9 w 2021 r. (według stanu na dzień 30 września). Średnia liczba uczniów przypadających na oddział wynosiła od 5,8 do 26,8 w 2017 r., 5,7 - 26,9 w 2018 r., 5,8 – 26,8 w 2019 r., 5,8 - 27,3 w 2020 r. oraz 5,6 – 27,7 w 2021 r. (30 września). Najmniej uczniów przypadało średnio na oddział w szkole podstawowej specjalnej oraz specjalnej przysposabiającej do pracy zaś najwięcej w liceum ogólnokształcącym, technikum oraz liceum dla dorosłych.

(akta kontroli str. 39)

1.7. Liczba nauczycieli (średniorocznie w przeliczeniu na pełny etat) w szkołach i placówkach oświatowych, dla których Powiat był organem prowadzącym, w poszczególnych latach kalendarzowych okresu objętego kontrolą wynosiła 379,3 w 2017 r., 374,1 w 2018 r., 380,0 w 2019 r., 413,2 w 2020 r. oraz 417,3 na dzień 30 września 2021 r. Najliczniejszą grupę stanowili nauczyciele dyplomowani od 272,8 etatu w 2017 r. do 298,5 w 2021 r., zaś najmniej liczną – stażyści, tj. od 8,5 etatu w 2017 r. do 22,7 w 2020 r. Liczba uczniów przypadających średnio na jednego nauczyciela wynosiła 9,5 w 2017 r., 9,3 w 2018 r., 9,9 w 2019 r., 10,3 w 2020 r. oraz 10,1 w 2021 r. (30 września).

(akta kontroli str. 40)

1.8. Starosta wyjaśnił, że w przypadku roku szkolnego 2020/2021, szkoły i placówki oświatowe, dla których Powiat był organem prowadzącym, zgłaszały potrzeby uzupełnienia braków nauczycieli wykwalifikowanych w konkretnych specjalnościach. W szczególności dotyczyło to nauczycieli praktycznej nauki zawodu i przedmiotów zawodowych⁸. W związku z brakiem kandydatów z odpowiednimi kwalifikacjami, dyrektorzy szkół zwrócili się do organu prowadzącego o wyrażenie zgody na zatrudnienie osób niebędących nauczycielami,

⁷ W okresie objętym kontrolą nie funkcjonowały szkoły policealne z okresem nauczania nie dłuższym niż 2,5 roku, z uwagi na brak zgłoszeń w trakcie przeprowadzonych naborów.

⁸ Dotyczyło to szkół: Technikum Technologii Żywności – przedmioty zawodowe praktyczne, Technikum Pojazdów Samochodowych – zajęcia praktycznej nauki zawodu (pracownia pojazdów samochodowych), Technikum Przemysłu Mody – zajęcia praktycznej nauki zawodu technik mody

co było zgodne z art. 15 ust. 6 Prawa oświatowego. Zgody zostały udzielone, w skutek czego ww. osoby zostały zatrudnione na podstawie przepisów ustawy z 26 czerwca 1976 r. Kodeks pracy⁹. Trudności w zatrudnieniu wystąpiły również wśród nauczycieli przedmiotów zawodowych teoretycznych z wyższym wykształceniem, m.in. w specjalnościach: reklama, informatyka, przedmioty związane z branżą elektryczną. Przyczyną powyższego stanu, według Starosty, było małe zainteresowanie podjęciem pracy w szkole przez specjalistów z danej branży, często osób z tytułem magistra inżyniera posiadających doświadczenie zawodowe. W przypadku podjęcia pracy na stanowisku nauczyciela, osoby takie musiały posiadać przygotowanie pedagogiczne, i rozpoczynali ją jako nauczyciele stażyści z wynagrodzeniem przewidzianym dla tego stopnia awansu zawodowego.

(akta kontroli str.122-127)

1.9. Powiat, w latach 2019-2020, wypełnił obowiązek weryfikacji i potwierdzenia danych zgromadzonych w SIO dotyczących liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli. Dyrektor Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Edukacji wyjaśniła, że dane wykazane w SIO na 30 września 2019 r. oraz na 30 września 2020 r., niezwłocznie po ich udostępnieniu przez dyrektorów szkół i placówek oświatowych, zostały poddane przez pracownika Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu (dalej: Wydział) analizie roboczej i wstępnej weryfikacji ich poprawności. Wykonana została analiza porównawcza tych danych z danymi zawartymi w raportach z informacjami zbiorczymi z analizy arkuszy roku szkolnego 2019/2020 oraz 2020/2021. W wyniku weryfikacji wyjaśnione zostały różnice w zakresie liczby etatów nauczycieli. W przypadku liczby uczniów, były one weryfikowane przez pracowników ww. Wydziału podczas przeprowadzonych przez nich kontroli w siedzibie szkół i placówek oświatowych lub na udostępnionych dokumentach. Powyższe czynności pozwoliły dokonać ostatecznej weryfikacji danych udostępnionych w SIO, w tym porównanie kompletności danych z zestawieniem zbiorczym, wag subwencyjnych i następnie ich zatwierdzenie.

Powyższe czynności sprawdzające zostały przeprowadzone na dokumentach źródłowych takich jak: raporty bieżące w SIO, analizy arkuszy roku szkolnego, aneksy do tych arkuszy, listy uczniów/wychowanków, orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego itp., informacje miesięczne o aktualnej liczbie uczniów oraz rozliczenia czasu pracy i wynagrodzeń nauczycieli. Dokumentowanie tych czynności zostało potwierdzone m.in. w: raportach SIO, notatkach roboczych, korespondencji elektronicznej, arkuszu analizy poprawności danych, protokołach z kontroli.

Badanie rzetelności danych wprowadzonych do SIO według stanu na 30 września 2020 r., przeprowadzone na próbie dokumentacji z pięciu zespołów szkół (13 szkół)¹⁰ wykazało m.in., że dane w zakresie liczby uczniów potwierdzone w SIO w przypadku siedmiu z 13 szkół różniły się od danych zawartych w arkuszach organizacji szkoły (po zmianach) od jednego do sześciu uczniów. Różnice te wynikały, z ustalenia przez pracowników Wydziału w przeprowadzonych kontrolach faktycznej liczby uczniów według stanu na 30 września 2020 r., która to poprawna liczba została uwzględniona w SIO. W przypadku danych dotyczących liczby etatów nauczycieli różnice pomiędzy SIO a arkuszami organizacji pracy szkoły wystąpiły w trzech z pięciu ww. zespołów szkół i wynosiły od 0,61 do 2,09 etatu. Różnice te w każdym przypadku na etapie potwierdzania danych przez Powiat zostały wyjaśnione przez pracownika Wydziału. Ich przyczynami było m.in., to że:

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1320, ze zm.

¹⁰ 1. Zespół Szkół im. Bohaterów Września 1939 r. w Iławie. 2. Zespół Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Iławie. 3. Zespół Szkół Ogólnokształcących im. Stefana Żeromskiego w Iławie. 4. Zespół Szkół w Lubawie. 5. Zespół Szkół im. Ireny Kosmowskiej w Suszu.

- 2,08 etatów było etatem niesubwencyjnym, tj. wynikało z innej formy zatrudnienia niż Karta Nauczyciela (umowa o pracę na podstawie Kodeksu pracy),
- 1,92 etatu było vacatem, który wg stanu na 30 września 2020 r. nie został przydzielony nauczycielom i nie był uwzględniany w subwencji,
- 0,19 etatu nie było wykazane w SIO na 30 września, ponieważ wynikało z przeliczenia zatrudnienia okresowego – turnusy dokształcania teoretycznego w Centrum Kształcenia Zawodowego Nr 2 w Łławie na cały rok szkolny (turnusy nie rozpoczęły się do 30 września 2020 r.),
- w arkuszu organizacji pracy szkoły¹¹ nie uwzględniono 0,66 etatu nauczycieli zatrudnionych na zastępstwo, którzy zostali wykazani w SIO na 30 września 2020 r.,
- w arkuszu nie zostały wykazane 2,0 etaty nauczycieli nieobecnych (długotrwałe zwolnienia lekarskie).

(akta kontroli str. 41-112)

1.10. W latach 2017-2021 (30 września) zakres dodatkowych zajęć edukacyjnych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Powiat obejmował w szczególności:

- reedukację, która była finansowana z części oświatowej subwencji ogólnej,
- logopedię – finansowanie z ww. subwencji,
- zajęcia rewalidacyjne – z subwencji,
- zajęcia socjoterapeutyczne – z subwencji,
- świetlica szkolna – z subwencji,
- język obcy (poza obowiązkowymi) – sfinansowane środkami własnymi Powiatu,
- szkolne koła sportowe – z subwencji,
- inne takie jak: zajęcia uwzględniające potrzeby i zainteresowania, rozwijające kompetencje kluczowe na rynku pracy, wyrównanie szans edukacyjnych u uczniów, rozwijające kompetencje matematyczne i informatyczne – ich źródłem finansowania była subwencja, środki z funduszy Unii Europejskiej (projekty i granty).

(akta kontroli str. 113-114)

1.11. W szkołach podstawowych prowadzonych przez Powiat, będących szkołami specjalnymi, uczniowie z niepełnosprawnościami zdawali egzaminy w dostosowanej do nich formie. Arkusze egzaminacyjne były dostosowane do potrzeb i możliwości zdających, a wyniki nie podlegały analizie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej. W roku szkolnym 2018/2019 do egzaminu po ósmej klasie przystąpiło siedmiu uczniów, w 2019/2020 przystąpił jeden uczeń, a w 2020/2021 również siedmiu uczniów. W przypadku każdego z nich uzyskany wynik egzaminu był poniżej 50%.

Do egzaminu dojrzałości w szkołach średnich w roku szkolnym 2017/2018 przystąpiło 585 uczniów, z czego 507 uzyskało wynik pozytywny (87% zdających). W 2018/2019 przystąpiło 501 uczniów, zaś zdało 427 (85%), w 2019/2020 – odpowiednio: 572 i 484 (85%), w 2020/2021 – 564 i 499 (88%).

W przypadku szkół zawodowych do egzaminu w roku szkolnym 2017/2018 przystąpiło 940 uczniów, z czego 790 uzyskało wynik pozytywny (84% zdających). W 2018/2019 przystąpiło 912 uczniów, zaś zdało 741 (81%), w 2019/2020 – odpowiednio: 821 i 639 (78%), w 2020/2021 – 823 i 671 (81%).

Sprawy związane z wynikami sprawdzianów przeprowadzanych po ósmej klasie szkoły podstawowej oraz wyniki egzaminów w szkołach zawodowych i dojrzałości w szkołach średnich były przedmiotem posiedzeń organu Rady Powiatu.

¹¹ Zespół Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Łławie.

Przewodniczący Rady wyjaśnił, że wyniki te stanowiły część informacji o stanie realizacji zadań oświatowych jaka była przedstawiana co roku Radzie w trakcie posiedzeń, gdzie radni, zadali pytania dotyczące tego zagadnienie ale nie sformułowali żadnych wniosków.

(akta kontroli str. 115-118)

1.12. W okresie objętym kontrolą wśród uczniów szkół prowadzonych przez Powiat było 49 finalistów i 50 laureatów olimpiad naukowych. Dotyczyły one m.in. wiedzy o bezpieczeństwie i obronności, matematyki, biologii, chemii, języka niemieckiego, wiedzy o społeczeństwie, wiedzy i umiejętności rolniczych, geografii, teologii katolickiej, umiejętności budowlanych, filozofii. Ich organizatorami były w szczególności: Wojskowa Akademia Techniczno-Matematyczna, Politechnika Warszawska, Politechnika Gdańska, Akademia Górniczo-Hutnicza. Nagrodami uzyskanymi przez uczestników były m.in. indeksy na uczelnie wyższe (20 uczniów), zwolnienia z egzaminów z danego przedmiotu (27 uczniów). oraz nagrody rzeczowe ufundowane przez organizatorów (11 uczniów).

(akta kontroli str. 120)

1.13. W okresie objętym kontrolą, do 16 września 2021 r., do Starostwa nie wpłynęły żadne skargi dotyczące funkcjonowania szkół, przedszkoli czy placówek oświatowych.

Z informacji uzyskanej na podstawie ar. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK od Przewodniczącego Rady Powiatu wynikało, że do Rady nie wpłynęły skargi dotyczące funkcjonowania szkół, przedszkoli, placówek oświatowych prowadzonych przez Powiat w latach 2017-2021.

(akta kontroli str. 117-119, 121)

1.14.1. Starosta wyjaśnił, że w okresie objętym kontrolą Powiat musiał wypełnić dodatkowe obowiązki jakie zostały na niego nałożone w zakresie zadań oświatowych, na które nie zostały przekazane środki z budżetu państwa. Związane one były ze zmianą struktury szkolnictwa w Polsce w 2017 r., tj. wygaszeniem gimnazjów i wprowadzeniem ośmioletniej szkoły podstawowej, szkół branżowych. W 2019 r. wprowadzono, po uprzednim przygotowaniu, pięcioletnie technika, czteroletnie licea oraz dwu i pół letnie szkoły policealne. Zmiany te wiązały się z podwojonym naborem do klas pierwszych szkół ponadpodstawowych oraz koniecznością dostosowania infrastruktury do zwiększonej liczby uczniów i ich potrzeb. Kolejny nałożony na Powiat obowiązek był związany ze wzrostem wynagrodzeń nauczycieli, w tym minimalną stawką wynagrodzenia zasadniczego, zagwarantowaną minimalną wysokością dodatku funkcyjnego wychowawcom klas, ujednoczeniem pensum nauczycieli praktycznej nauki zawodu. Ponadto dodatkowe obowiązki były związane ze wzrostem minimalnego wynagrodzenia za pracę oraz wynikały z remontów i inwestycji. Zadania te zostały sfinansowane z dochodów własnych Starostwa w kwotach: 1 155 tys. zł w 2018 r., 8 498,8 tys. zł w 2019 r. oraz 3 855 tys. zł w 2020 r.

(akta kontroli str. 122-127)

1.14.2. Starosta wyjaśnił, że główne czynniki wpływające na zwiększenie wydatków ponoszonych ze środków własnych Powiatu na zadania oświatowe to m.in.:

- niska kwota części oświatowej subwencji ogólnej,
- wzrost wydatków na wynagrodzenia nauczycieli,
- wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę,
- wzrost kosztów utrzymania bieżącego szkół i placówek oświatowych,
- remonty i inwestycje.

(akta kontroli str. 122-127)

1.14.3. Starosta wyjaśnił, że Powiat otrzymał rządową pomoc rzeczową, która była przekazana bezpośrednio do szkół i placówek oświatowych, a dotyczyła sytuacji związanej z pandemią COVID-19. W 2020 r. szkoły i placówki oświatowe otrzymały m.in. stojaki automatycznego dozowania płynów, maseczki medyczne, płyny do dezynfekcji powierzchni, płyny do dezynfekcji rąk i termometry bezdotykowe. W 2021 r. – stację dezynfekującą pojedynczą (dozownik i termometr), maseczki zwykłe, maseczki FFP2, termometry bezdotykowe.

Powiatowe Centrum Rozwoju Edukacji w Łławie oraz Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łławie otrzymały w ramach rządowej pomocy rzeczowej zestaw narzędzi diagnostycznych dla uczniów w wieku 9-13 lat, materiały dla nauczycieli – wydane przez Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz materiały edukacyjne wydawane pod patronatem Ministra Zdrowia przez Fundację Poza Schematami.

Ww. Powiatowe Centrum oraz Powiatowa Biblioteka Pedagogiczna w Łławie otrzymały natomiast, pozycje książkowe wydane przez Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej oraz Ośrodek Rozwoju Edukacji.

(akta kontroli str. 122-127)

1.14.4. Starosta wyjaśnił, że w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez Powiat nie było przypadków zwalniania nauczycieli i/lub obniżenia pensum godzin nauczycieli w związku z pandemią COVID-19.

(akta kontroli str. 122-127)

1.14.5. Starosta wyjaśnił, że Powiat, w czasie nauki zdalnej spowodowanej COVID-19, zwrócił się do dyrektorów szkół i placówek oświatowych z prośbą o zdiagnozowanie potrzeb uczniów w zakresie dostępu do sprzętu niezbędnego do realizacji kształcenia na odległość. Zarząd Powiatu w marcu 2020 r. podjął uchwałę upoważniającą ww. dyrektorów do użyczenia sprzętu niezbędnego uczniom i nauczycielom do realizacji kształcenia na odległość. W kwietniu 2020 r. Powiat złożył wniosek w ramach projektu „Zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego”, po którego pozytywnym rozpatrzeniu otrzymał 99,9 tys. zł na zakup 47 laptopów. W październiku 2020 r. Powiat wnioskował w rządowym programie „Aktywna tablica” o dotację celową dla ośmiu szkół, m.in. na zakup laptopów. Wsparcie jednak otrzymano tylko dla dwóch szkół w kwocie 28 tys. zł.

(akta kontroli str. 122-127)

1.14.6. Starosta wyjaśnił, że w Powiecie występują trudności związane z zatrudnieniem nauczycieli przedmiotów zawodowych. Organ prowadzący, w celu zapobiegania tym problemom, wyraża zgodę na zatrudnienie osób niebędących nauczycielami do prowadzenia zajęć z zakresu kształcenia zawodowego.

(akta kontroli str. 122-127)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Starostwo w prawidłowy i rzetelny sposób zweryfikowało i potwierdziło dane zgromadzone w SIO dotyczące liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli w prowadzonych szkołach i placówkach oświatowych za lata 2019-2020. Powołano stałą komisję Edukacji, Kultury i Sportu celem wspierania i nadzoru na realizację zadań oświatowych. Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych przekazano Radzie Powiatu we właściwym terminie, tj. przed 31 października każdego roku. Zgodnie z Prawem oświatowym (na podstawie porozumień i umów) realizowano dodatkowe zadania oświatowe niebędące zadaniami własnymi. Również zgodnie z Prawem oświatowym i skutecznie uzupełniono braki nauczycieli wykwalifikowanych w konkretnych specjalnościach, tj. nauczycieli praktycznej nauki

zawodu i przedmiotów zawodowych, a także przedmiotów zawodowych teoretycznych.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

2. Finansowanie zadań oświatowych

2.1. W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą w uchwałach budżetowych Powiatu były ujęte dochody z części oświatowej subwencji ogólnej w wysokościach odpowiadających kwotom wskazanym w informacjach¹² otrzymanych od ministra właściwego do spraw finansów publicznych. W 2017 r. była to kwota 41 842,2 tys. zł, w 2018 r. – 43 023,7 tys. zł, w 2019 r. – 45 925,2 tys. zł, w 2020 r. – 53 766,6 tys. zł oraz do 30 września 2021 r. – 57 331,7 tys. zł.

(akta kontroli str. 128)

2.2. Zaplanowane w latach 2017-2021 dochody Powiatu na zadania oświatowe wynosiły: 45,9 tys. zł w 2017 r., 45,6 tys. zł w 2018 r., 51,1 tys. zł w 2019 r., 60,0 tys. zł w 2020 r. oraz 62,2 tys. zł według stanu na 30 września 2021 r. Wykonanie dochodów natomiast wyniosło odpowiednio: 45,4 tys. zł (tj. 99% planowanych), 45 tys. zł (99%), 51 tys. zł (100%), 57,6 tys. zł (96%) oraz 51,4 tys. zł (82%). Źródłami tych dochodów były: część oświatowa subwencji ogólnej wraz z rezerwą, dotacje z budżetu państwa, pozostałe dotacje otrzymane na podstawie porozumień oraz środki pochodzące z innych źródeł (np. darowizny, środki z Unii Europejskiej). Zrealizowane dochody w poszczególnych źródłach wynosiły w przypadku:

- części oświatowej subwencji ogólnej 42 085,6 tys. zł w 2017 r., 41 638,4 tys. zł w 2018 r., 46 366,5 tys. zł w 2019 r., 54 993,9 tys. zł w 2020 r. oraz 48 146,2 tys. zł do 30 września 2021 r.,
- rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej 26 tys. zł w 2019 r. oraz 44,6 tys. zł w 2020 r.,
- dotacji z budżetu państwa 158 tys. zł w 2017 r., 212,6 tys. zł w 2018 r., 238,6 tys. zł w 2019 r., 1 088,7 tys. zł w 2020 r. oraz 2 136,2 tys. zł do 30 września 2021 r.,
- pozostałych dotacji 1 185,4 tys. zł w 2017 r., 1 092,5 tys. zł w 2018 r., 2 455,8 tys. zł, 362,6 tys. w 2020 r. oraz 201,3 tys. zł – 30 września 2021 r.,
- środków z innych źródeł 2 025,5 tys. zł w 2017 r., 2 063,4 tys. zł w 2018 r., 1 926,8 tys. zł w 2019 r. 1 130,9 tys. zł w 2020 r. oraz 913,3 tys. zł – 30 września 2021 r.

Udział dochodów na zadania oświatowe w dochodach ogółem Powiatu wynosił 46% w 2017 r., 41,7% w 2018 r., 42,4% w 2019 r., 45,3% w 2020 r. oraz 50,2% w 2021 r. (30 września). Dochody z tytułu subwencji wraz z rezerwą przeznaczone na zadania oświatowe stanowiły w dochodach ogółem 42,6% w 2017 r., 38,6% w 2018 r., 38,5% w 2019 r., 43,3% w 2020 r. oraz 47,0% w 2021 r. (30 września). Dochody z tytułu dotacji z budżetu państwa stanowiły natomiast 0,1% dochodów ogółem Powiatu w 2017 r., 0,2% w 2018 r., 0,2% w 2019 r., 0,9% w 2020 r. oraz 2,1% w 2021 r. (30 września). Udział dochodów z tytułu pozostałych dotacji oraz pochodzących z innych źródeł przeznaczonych na zadania oświatowe w dochodach ogółem Powiatu wynosił: 3,2% w 2017 r., 2,9% w 2018 r., 3,6% w 2019 r., 1,2% w 2020 r. oraz 1,1% w 2021 r. (30 września).

(akta kontroli str. 129-130)

2.3. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiła konieczność zwrotu subwencji oświatowej w związku z otrzymaniem jej w wysokości wyższej od należnej.

(akta kontroli str. 131)

¹² Według projektu ustawy budżetowej.

2.4.1. W latach 2017-2020 wydatki ogółem Powiatu wzrosły o 27 mln zł (wzrost o 21,5%), tj. z 98 100,7 tys. zł w 2017 r. do 125 064,8 tys. zł w 2020 r. Nastąpił również coroczny wzrost wydatków na zadania oświatowe ogółem o 17 935,2 tys. zł, tj. z 43 540,5 tys. zł w 2017 r. do 61 475,7 tys. zł w 2020 r. (o 19,2%), przy czym największy wzrost miał miejsce w 2019 r. i wynosił 13 348,6 tys. zł. Wydatki na zadania oświatowe wg klasyfikacji budżetowej były następujące:

- w dziale 801 Oświata i wychowanie kształtowały się na poziomie 37 822,1 tys. zł w 2017 r., 40 433,4 tys. zł w 2018 r., 44 407,7 tys. zł w 2019 r. oraz 48 282,3 tys. zł w 2020 r. Największą grupę wśród tych wydatków stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi i wynosiły one 30 138,9 tys. zł w 2017 r., 30 997,2 tys. zł w 2018 r., 34 383,5 tys. zł w 2019 r. oraz 40 244,1 tys. zł w 2020 r.
- w dziale 854 Edukacyjna opieka wychowawcza, kształtowały się na poziomie 5 718,4 tys. zł w 2017 r., 5 728,5 tys. zł w 2018 r., 15 102,8 tys. zł w 2019 r. oraz 13 193,4 tys. zł w 2020 r. Największą grupę wśród tych wydatków w latach 2017-2018 stanowiły wydatki na wynagrodzenia wraz z pochodnymi i wynosiły one odpowiednio: 4 170,8 tys. zł w 2017, 4 399,9 tys. zł w 2018 r., zaś w latach 2019-2020 najwięcej wydatkowano w grupie wydatków majątkowych (inwestycyjnych), tj. odpowiednio: 9 100,6 tys. zł i 7 191,0 tys. zł.

(akta kontroli str. 132)

2.4.2. W latach 2017-2019 Powiat przeznaczył na zadania oświatowe 100% otrzymanej subwencji oświatowej łącznie z rezerwą, zaś w 2020 r. niewykorzystana na zadania oświatowe część rezerwy w kwocie 2 tys. zł (4,6% kwoty rezerwy) została wykorzystana na wydatki bieżące, tj. na konserwacje i bieżące remonty jednostek oświatowych. Wysokość środków otrzymanych i wykorzystanych z subwencji wraz z rezerwą wynosiła 42 085,6 tys. zł w 2017 r. (w tym rezerwa – 0 zł), 41 638,4 tys. zł w 2018 r. (0 zł), 46 392,5 tys. zł w 2019 r. (26, tys. zł), 55 038,5 tys. zł w 2020 r. (42,6 tys. zł) oraz według stanu na 30 września 2021 r. – 42 648,6 tys. zł (0 zł).

(akta kontroli str. 129, 133, 1016)

2.4.3. W okresie objętym kontrolą, Powiat otrzymał dotacje pochodzące z budżetu państwa w kwocie 189,1 tys. zł w 2017 r., (z czego wydatkowano 158 tys. zł, tj. 83,5%), 214,8 tys. zł w 2018 r. (wydatkowano 212,6 tys. zł – 99,0%), 238,6 tys. zł w 2019 r. (236,6 tys. zł – 99,0%), 1 091,9 tys. zł w 2020 r. (1 088,7 tys. zł – 99,7%) oraz 2 136,23 tys. zł do 30 września 2021 r. (2 017,7 tys. zł – 94,4%).

Analizą wykorzystania dotacji pochodzących z budżetu państwa objęto zadania dotyczące:

- wyposażenia gabinetów profilaktyki zdrowotnej w 2017 r., dotacja została przekazana do szkół i placówek oświatowych, a jej kwota wynosiła 44,8 tys. zł,
- programu rządowego "Aktywna tablica w 2018 r., dotację przekazano do placówki oświatowej w kwocie 14 tys. zł,
- programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” w 2019 r. – III transzę dotacji przekazano do placówki oświatowej w kwocie 172,2 tys. zł,
- budowy Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego wraz z Centrum Rehabilitacji w Iławie przy ul. Sucharskiego – etap I, w 2020 r. kwota otrzymanej dotacji wynosiła 795,3 tys. zł, zaś w 2021 r. wynosiła 2 315,3 tys. zł,
- wyposażenia szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe w 2021 r. – według zwiększenia planu dochodów w związku z dotacją dla powiatów województwa warmińsko-mazurskiego, kwota przyznana Powiatowi wynosiła 44,7 tys. zł, a jej wykorzystaniem zajęły się bezpośrednio szkoły i placówki oświatowe.

W wyniku analizy dokumentacji posiadanej przez Powiat związanej z ww. dotacjami, ustalono m.in., że:

- w czterech przypadkach, w latach 2017-2020, zawarto umowy w sprawie przyznania dotacji (trzy z Wojewodą oraz jedną z Ministrem Edukacji Narodowej, a pozostałym jednym przypadkiem (zgodnie z obowiązującym trybem) we wrześniu 2021 r. złożono wnioski o udzielenie dotacji¹³,
- wszystkie pięć dotacji zostało przeznaczone zgodnie z celem na jaki je otrzymano, nadzór nad prawidłowością ich wykorzystania pełnił Powiat, który otrzymał od szkół do analizy dokumentacji związane z wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji,
- dotacji nie wykorzystano w całości w trzech przypadkach¹⁴, a łączna niewykorzystana kwota wynosiła 29,5 tys. zł,
- w każdym z ww. trzech przypadków dokonano zwrotu niewykorzystanej dotacji, co było zgodne z warunkami określonymi w umowach o ich udzieleniu,
- w przypadku dotacji z 2021 r., była ona realizowana na zasadzie refundacji, przygotowano wnioski o refundację, zaś rozliczenie dotacji zaplanowano na 2022 r.

(akta kontroli str. 134-456, 1015)

2.4.4. W latach 2017-2021 na podstawie dwunastu porozumień zawartych z innymi jednostkami samorządu terytorialnego, na realizację dodatkowych zadań oświatowych Powiat otrzymał środki finansowe w wysokości 1 179,1 tys. zł, z czego 256 tys. zł w 2017 r., 242,9 tys. zł w 2018 r., 238,7 tys. zł w 2019 r., 241,5 tys. zł w 2020 r. oraz 200 tys. zł w 2021 r. (30 września). Łączna kwota wykorzystanych środków wyniosła 1 132,8 tys. zł, tj. 96,1%.

Analiza trzech porozumień dotyczących realizacji dodatkowych zadań oświatowych¹⁵ wykazała m.in., że:

- W przypadku prowadzonego przedszkola specjalnego w Kisielicach koszty jego prowadzenia ponosił Powiat ze środków otrzymywanej w części oświatowej subwencji ogólnej. W 2017 r. Powiat otrzymał od Gminy Ksielice kwotę 16 tys. zł jako dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego. Dotacja ta została przeznaczona na koszty wynagrodzeń osobowych, tj. zgodnie z jej przeznaczeniem. W związku z mniejszą liczbą dzieci w wieku do 5 lat w 2017 r. objętych dotacją¹⁶, Powiat po dokonaniu jej rozliczenia w styczniu 2018 r., zwrócił Gminie Ksielice 0,9 tys. zł tytułem kwoty dotacji pobranej w nadmiernej wysokości.
- Dotacja przeznaczona na wynagrodzenie wraz z pochodnymi nauczyciela religii greckokatolickiej za okres od 1 stycznia do 31 sierpnia 2019 r. została pobrana przez Powiat w kwocie 6,7 tys. zł, co było zgodne z §1 pkt 1 umowy zawartej z Gminą Miejską Iława. Środki te były przeznaczone na pokrycie kosztów nauki trzech godzin w tygodniu prowadzonej dla trzech uczniów. Rozliczenie dotacji

¹³ Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na wyposażenie szkół w podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe w 2021 r. dotacja ta przekazywana była na wniosek składany do wojewody za pośrednictwem kuratorium oświaty.

¹⁴ Nie wykorzystano 8,7 tys. zł w przypadku dotacji na wyposażenie gabinetów profilaktyki zdrowotnej, 10,6 zł w przypadku dotacji „Za życiem”, oraz 20,8 tys. zł w przypadku dotacji na budowa Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego wraz z Centrum Rehabilitacji w Iławie.

¹⁵ 1. Porozumienie zawarte dnia 27 czerwca 2011 r. w sprawie założenia i prowadzenia przedszkola specjalnego w Kisielicach – na czas nieokreślony, kontroli poddano 2017 r., 2. Umowa zawarta dnia 14 marca 2019 r. na pokrycie kosztów nauki religii greckokatolickiej, 3. Porozumienie z dnia 22 stycznia 2020 r. w sprawie zasad finansowania i przeprowadzania kształcenia uczniów klas wielozawodowych w zakresie teoretycznych przedmiotów zawodowych.

¹⁶ Według SIO na 30 września 2017 r.

nastąpiło 11 września 2019 r., tj. w terminie zgodnym z §3 pkt 2-3 umowy. W wyniku jej rozliczenia przy uwzględnieniu 1/18 etatu nauczyciela oraz okresu na jaki została zawarta umowa, wyliczono kwotę 0,1 tys. zł tytułem zwrotu dotacji pobranej w nadmiernej wysokości. Kwota ta została zwrócona w dniu rozliczenia dotacji.

- W 2020 r. Powiat otrzymał od powiatu braniewskiego dotację na finansowanie i przeprowadzanie kształcenia uczniów klas wielozawodowych w zakresie teoretycznych przedmiotów zawodowych w trzech transzach w łącznej kwocie 12,4 tys. zł. Kwota ta została wyliczona zgodnie z §5 pkt 2 porozumienia, tj. z uwzględnieniem jednostkowego kosztu (495 zł) kształcenia ucznia w 2020 r. i liczby uczniów w trzech terminach turnusów (łącznie 25 skierowań na turnusy). Dotacja została wykorzystana terminie od 11 maja do 27 listopada 2020 r., tj. zgodnie z §6 pkt 1 porozumienia. Rozliczenie dotacji nastąpiło 21 grudnia 2020 r., co było zgodne z §6 pkt 2 porozumienia. Nie wystąpiły okoliczności skutkujące zwrotem dotacji nienależnie pobranej, w nadmiernej wysokości lub wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem.

(akta kontroli str. 457-490)

2.4.5. W latach 2017-2021 Powiat otrzymał na zadania oświatowe środki w kwocie 4 602,1 tys. zł pochodzące z innych źródeł niż budżet państwa i środki na podstawie porozumień dotyczących przekazywania prowadzenia szkół i placówek oświatowych.

Analizą wykorzystania środków pochodzących z innych źródeł objęto pięć przypadków dotyczących:

- Otrzymanej w 2017 r. darowizny w kwocie 3 tys. zł, na rzecz orkiestry w jednej ze szkół prowadzonych przez Powiat. Kwota ta została ujęta w planie dochodów po zmianach¹⁷. Wydatki w tym paragrafie wykonano w 100% zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie darowizny, tj. na zakup wyposażenia orkiestry.
- Udzielenia Powiatowi w 2018 r. pomocy finansowej w kwocie 20 tys. zł przez gminę miejską Iława na prowadzenie zajęć rekreacyjno-sportowych dla dzieci i młodzieży w zakresie żeglarstwa¹⁸. Dotacja ta została wykorzystana zgodnie z celem i w terminie określonymi w umowie. Poniesione wydatki zostały udokumentowane fakturami i rachunkami, tj. w sposób zgodny z umową. Rozliczenie dotacji sporządzono zgodnie z wymaganiami umowy. Niewykorzystana kwota dotacji podlegająca zwrotowi wyniosła 0,37 zł, która została zwrócona w terminie określonym w umowie.
- Otrzymanej darowizny na rzecz jednej ze szkół w kwocie 1,5 tys. zł w 2019 r. Kwota ta została ujęta w planie dochodów po zmianach¹⁹. Wydatki w tym paragrafie wykonano w 100% zgodnie z przeznaczeniem określonym w umowie darowizny, tj. na rzecz Powiatowego Młodzieżowego Domu Kultury „Orkiestra” działającego przy Zespole Szkół im. Bohaterów Września 1939 Roku w Iławie.
- Projektu grantowego „Zdalna Szkoła – wsparcie Ogólnopolskiej Sieci Edukacyjnej w systemie kształcenia zdalnego”, na kwotę 100, tys. zł, która

¹⁷ W dziale 801, rozdział 80195, par. 0960.

¹⁸ Dotacja z Miasta Iławy była przeznaczona na dofinansowanie zadania Powiatu Iławskiego, w związku z czym zakwalifikowano ją jako dochód w paragrafie 2710, tj. pomoc finansowa udzielana między jednostkami samorządu terytorialnego na dofinansowanie własnych zadań bieżących.

¹⁹ W dziale 801, rozdziale 80195, par. 0960.

w całości stanowiła wydatki kwalifikowalne²⁰. W ramach projektu zakupiono sprzęt komputerowy, tj. grant przeznaczono na cel na jaki był przyznany. Rozliczenie grantu nastąpiło zgodnie z zawartą umową, tj. wykazano w nim zakupiony sprzęt, jego wartość, wskazano szkoły i placówki oświatowe do jakich został przekazany, a także załączono niezbędne protokoły odbioru i polisę ubezpieczeniową.

- Programu Erasmus+ w 2021 r. realizowanego ze środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności. W ramach tego programu jedna ze szkół prowadzonych przez Powiat realizowała projekt „Kamień i drzewo – dwa tradycyjne lokalne materiały, dwa materiały do artystycznego przekazu”. Zaplanowane wydatki budżetowe tej szkoły po zmianach²¹ według stanu na 30 września 2021 r. wynosiły 38,7 tys. zł, zaś ich wykonanie 1,7 tys. zł. Kwota otrzymana w 2021 r. w ramach tego programu wynosiła 1,3 tys. zł. Jego rozliczenie za 2021 r. zaplanowano na 2022 r.

(akta kontroli str. 491-642, 1016)

2.4.6. W okresie objętym kontrolą Powiat przeznaczył na realizację zadań oświatowych środki własne w wysokości 14 143 tys. zł²², z czego 1 155 tys. zł w 2018 r., 8 498,8 tys. zł w 2019 r., 3 855 tys. zł w 2020 r. oraz 634,1 tys. zł do 30 września 2021 r. Środki te zostały przeznaczone na zadania inwestycyjne w kwocie 13 481,7 tys. zł oraz na wydatki bieżące z obszaru oświaty i edukacji w kwocie 661,2 tys. zł.

Starosta wyjaśnił, że poza środkami pochodzącymi z dotacji, nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji księgowej przekazanych środków finansowych do jednostek organizacyjnych według źródeł finansowania. W związku z tym nie było możliwe określenie czy, a jeśli tak, to jaka kwota przekazanych środków własnych Powiatu została przeznaczona na wynagrodzenia nauczycieli.

(akta kontroli str. 133, 643-644)

2.5. Wydatki na wynagrodzenia nauczycieli w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wynosiły:

- 27 066,9 tys. zł w 2017 r., z czego w przypadku nauczycieli stażystów wynosiły one 502,5 tys. zł, w przypadku nauczycieli kontraktowych wynosiły 1 718,4 tys. zł, nauczycieli mianowanych – 4 036,5 tys. zł oraz dyplomowanych – 20 809,6 tys. zł,
- 27 513,1 tys. zł w 2018 r., z czego stażyści – 564,2 tys. zł, kontraktowi – 1 881,5 tys. zł, mianowani – 3 179,7 tys. zł, oraz dyplomowani 21 887,7 tys. zł,
- 30 644,5 tys. zł w 2019 r., stażyści – 1 026,5 tys. zł, kontraktowi – 2 322,9 tys. zł, mianowani – 3 077 tys. zł, oraz dyplomowani 24 218 tys. zł,
- 36 101 tys. zł w 2020 r., stażyści – 1 420,3 tys. zł, kontraktowi – 3 329,2 tys. zł, mianowani – 3 214,0 tys. zł, oraz dyplomowani 28 137,5 tys. zł,
- 29 446,7 tys. zł według stanu na dzień 30 września 2021 r., stażyści – 1 027,6 tys. zł, kontraktowi – 3 144,6 tys. zł, mianowani – 2 479,9 tys. zł, oraz dyplomowani 22 794,6 tys. zł.

Wydatki na wynagrodzenia w przeliczeniu na jeden etat z uwzględnieniem stopnia awansu zawodowego nauczycieli w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wynosiły w:

²⁰ Środki przyznane na podstawie umowy o powierzenie grantu w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020 Osi priorytetowej nr I „Powszechny dostęp do szybkiego Internetu. Umowa zawarta z Centrum Projektów Polska Cyfrowa z siedzibą w Warszawie.

²¹ W dziale 801, rozdziale 80195, par 4211-4421.

²² W 2017 r. nie wydatkowano środków własnych na zadania oświatowe.

- 2017 r. w przypadku nauczyciela stażysty – 57,2 tys. zł, nauczycieli kontraktowych – 55,5 tys. zł, mianowanych – 62 tys. zł oraz dyplomowanych – 75,8 tys. zł,
- 2018 r., stażyści – 52,3 tys. zł, kontraktowi – 56,9 tys. zł, mianowani – 64,8 tys. zł oraz dyplomowani – 78,2 tys. zł,
- 2019 r., stażyści – 61,4 tys. zł, kontraktowi – 63,8 tys. zł, mianowani – 70,8 tys. zł oraz dyplomowani – 85,4 tys. zł,
- 2020 r., stażyści – 62 tys. zł, kontraktowi – 67 tys. zł, mianowani – 75,5 tys. zł oraz dyplomowani – 94,4 tys. zł,
- 2021 r. (30 września), stażyści – 67,1 tys. zł, kontraktowi – 54,3 tys. zł, mianowani – 61 tys. zł oraz dyplomowany – 76,1 tys. zł.

(akta kontroli str. 645-649)

2.6. W poszczególnych latach objętych kontrolą, Powiat zaplanował wydatki na doskonalenie i szkolenie nauczycieli w wysokości równej lub wyższej niż 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczonych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli. Było to zgodne z art. 70a ust. 1 Karty Nauczyciela.

Wysokość ww. środków według planu po zmianach wynosiła: 205,4 tys. zł w 2017 r., 206,8 tys. zł w 2018 r., 187,3 tys. zł w 2019 r., 236,2 tys. zł w 2020 r. oraz 248,6 tys. zł w 2021 r. Wykonanie zaś wyniosło: 186,2 tys. zł (90,6% planu) w 2017 r., 179 tys. zł (86,6%) w 2018 r., 152,3 tys. zł (81,3%) w 2019 r., 118,7 tys. zł (50,3%) w 2020 r. oraz 49 tys. zł (19,7%) według stanu na dzień 30 września 2021 r. Przyczyną niższego wykonania planu w 2020 r. było ograniczenie uczestnictwa w szkoleniach z uwagi na pandemię COVID-19.

(akta kontroli str. 650)

2.7. Wydatki na wynagrodzenia pracowników administracji i obsługi w szkołach, przedszkolach i placówkach oświatowych oraz w Starostwie w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wynosiły:

- 7 716 tys. zł w 2017 r., ze czego w przypadku pracowników administracji zatrudnionych w placówkach oświatowych wynosiły one 2 506,7 tys. zł, w przypadku pracowników obsługi zatrudnionych w placówkach oświatowych wynosiły 4 782,4 tys. zł, pracowników administracji zatrudnionych w Starostwie – 426,9 tys. zł,
- 8 284,2 tys. zł w 2018 r., z czego administracja w placówkach oświatowych – 2 734,1 tys. zł, obsługa w placówkach oświatowych – 5 082,4 tys. zł, administracja w Starostwie – 467,7 tys. zł,
- 8 893,5 tys. zł w 2019 r., administracja w placówkach oświatowych – 2 743,2 tys. zł, obsługa w placówkach oświatowych – 5 600,1 tys. zł, administracja w Starostwie – 550,2 tys. zł,
- 9 482,5 tys. zł w 2019 r., administracja w placówkach oświatowych – 2 775,6 tys. zł, obsługa w placówkach oświatowych – 6 238,1 tys. zł, administracja w Starostwie – 468,7 tys. zł,
- 7 532,8 tys. zł według stanu na dzień 30 września 2021 r., administracja w placówkach oświatowych – 2 072,1 tys. zł, obsługa w placówkach oświatowych – 5 080,9 tys. zł, administracja w Starostwie – 379,8 tys. zł.

Wydatki na wynagrodzenia w przeliczeniu na jeden etat w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wynosiły w:

- 2017 r. w przypadku pracowników administracji zatrudnionych w placówkach oświatowych – 52,5 tys. zł, w przypadku pracowników obsługi zatrudnionych w placówkach oświatowych – 35,8 tys. zł, pracowników administracji zatrudnionych w Starostwie – 71,1 tys. zł,

- 2018 r. – administracja w placówkach oświatowych – 57,5 tys. zł, obsługa w placówkach oświatowych – 39,1 tys. zł, administracja w Starostwie – 78,0 tys. zł,
- 2019 r. – administracja w placówkach oświatowych – 59 tys. zł, obsługa w placówkach oświatowych – 43,3 tys. zł, administracja w Starostwie – 91,7 tys. zł,
- 2020 r. – administracja w placówkach oświatowych – 64,4 tys. zł, obsługa w placówkach oświatowych – 48,1 tys. zł, administracja w Starostwie – 78,1 tys. zł,
- 2021 r. (30 września) – administracja w placówkach oświatowych – 48,5 tys. zł, obsługa w placówkach oświatowych – 39,7 tys. zł, administracja w Starostwie – 63,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 651)

2.8. Powiat wspierał edukację uczniów szczególnie uzdolnionych. W marcu 2017 r. została podjęta uchwała Rady w sprawie określenia warunków i trybu przyznawania stypendiów Starosty uzdolnionym uczniom szkół ponadgimnazjalnych, ponadpodstawowych i specjalnych, pobierającym naukę w szkołach, dla których organem prowadzącym był Powiat.

W okresie objętym kontrolą Powiat przyznał szkołom w ich budżetach kwotę 14,1 tys. zł na stypendia za wyniki w nauce lub za osiągnięcia sportowe, z czego 5,5 tys. zł w 2017 r., 4,7 tys. zł w 2018 r., 2,9 tys. zł w 2019 r., 1 tys. zł w 2020 r. oraz 1 tys. zł w 2021 r. Poniesione w tych latach wydatki w tym zakresie wyniosły 4,6 tys. zł w 2017 r., 4,2 tys. zł w 2018 r., 2,8 tys. zł w 2019 r., 0,4 tys. zł w 2020 r. oraz 0,1 tys. zł według stanu na dzień 24 września 2021 r.

Starostwo nie przeprowadziło kontroli dyrektorów szkół dotyczących wydatkowania środków na stypendia za lata 2017-2021. W 2017 r. w czterech szkołach przeprowadzono kontrole stypendiów dla dzieci i młodzieży dotyczące 2016 r. Ich zakresem przedmiotowym było badanie i porównanie stanu faktycznego ze stanem wymaganym, ocena celowości zaciągania zobowiązań finansowych i dokonywania wydatków oraz wiarygodność złożonych sprawozdań. Główne ustalenia w zakresie stypendiów dotyczyły m.in. tego, że w trzech skontrolowanych szkołach przestrzegano warunków udzielenia stypendiów określonych w regulaminach. W jednej ze szkół stwierdzono natomiast, rozbieżności pomiędzy ocenami praktycznej nauki zawodu oraz średniej ocen z zawodowych przedmiotów teoretycznych, rozbieżności dotyczące frekwencji wykazanej w dzienniku lekcyjnym tradycyjnym i elektronicznym, a także rozbieżności dotyczące frekwencji wykazanej w wnioskach o stypendium a dziennikiem lekcyjnym. Ponadto stwierdzono nieprzestrzeganie jednego z punktów regulaminu przyznawania stypendiów Starosty dotyczącego spełnienia kryterium limitu 10 godzin nieusprawiedliwionych. Powyższe rozbieżności zostały wyjaśnione przez kontrolującego w trakcie kontroli.

Ponadto, Powiat wspierał uczniów szczególnie uzdolnionych poprzez przyznanie im Stypendium Starosty Powiatu, i tak wydatki Powiatu z tego tytułu wyniosły 30 tys. zł w 2017 r., 52,8 tys. zł w 2018 r., 79,2 tys. zł w 2019 r., 107,5 tys. zł w 2020 r. oraz 120 tys. zł w 2021 r. (24 września).

(akta kontroli str. 652-731)

2.9. Wydatki na oświatę ulegały co rocznemu wzrostowi, z 43 540,5 tys. zł w 2017 r. do 61 475,7 tys. zł w 2020 r.²³, tj. wzrosły o 41,1%. W poszczególnych latach okresu objętego kontrolą wydatki na oświatę w przeliczeniu na jednego ucznia (wychowanka) wynosiły:

²³ Według stanu na 30 września 2021 r. wyniosły one 45 462 tys. zł.

- 112,3 tys. zł w 2017 r., przy średniej liczbie uczniów (wychowanków) w roku kalendarzowym równej 4 384,15,
- 117,5 tys. zł w 2018 r., średnia liczba uczniów (wychowanków) wynosiła 4 477,91,
- 139,8 tys. zł w 2019 r. – 4 810,64 uczniów (wychowanków),
- 127 tys. zł w 2020 r. – 5 454,78,
- 94,5 tys. zł według stanu na dzień 30 września 2021 r., przy liczbie 5 434,21 uczniów (wychowanków).

(akta kontroli str. 732-734)

2.10. Dane wykazane w przekazanych rocznych zbiorczych sprawozdaniach budżetowych Rb-27S i Rb-28S za lata 2017, 2018, 2019, 2020 oraz na 30 września 2021 r. w zakresie dochodów i wydatków na zadania oświatowe były zgodne z prowadzoną ewidencją księgową Powiatu.

(akta kontroli str. 735-778)

2.11. Powiat w okresie objętym kontrolą, na podstawie uchwał Zarządu Powiatu zaciągnął trzy kredyty długoterminowe w kwocie 4 560 tys. zł w 2018 r., 5 347,7 tys. zł w 2019 r. oraz 7 087,6 tys. zł w 2020 r. Termin spłaty tych zobowiązań przypadają odpowiednio na: 31 października 2027 r., 31 sierpnia 2032 r. oraz na 30 września 2033 r. Oprocentowanie tych kredytów wynosiło 0,59%, 0,93% oraz 1,29%. Źródłem spłaty kredytów wraz z odsetkami były dochody własne Powiatu. Kredyty te zaciągnięto na sfinansowanie deficytu budżetowego Powiatu. W przypadku zadań oświatowych dotyczyły one budowy Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego wraz z Centrum Rehabilitacji w Iławie.

(akta kontroli str. 779-784)

2.12. Powiat w okresie objętym kontrolą nie udzielił dotacji niesamorządowym szkołom publicznym i przedszkolom oraz niepublicznym przedszkolom, bowiem podmioty takie nie znajdowały się w prowadzonej ewidencji. Dotacji takich udzielił natomiast w przypadku szkół niepublicznych. Spośród 19 takich szkół, dla których Powiat był organem rejestrującym, dotacji udzielono siedmiu z nich w 2017 r., oraz ośmiu w latach 2018-2020. Były nimi pięć liceów ogólnokształcących oraz trzy szkoły policealne. Łączna kwota dotacji udzielonych tym szkołom (dotacja wraz z późniejszym wyrównaniem po rozliczeniu) wynosiła 648,3 tys. zł w 2017 r., 900,2 tys. zł w 2018 r., 1 089 w 2019 r. oraz 1 317,2 tys. zł w 2020 r. Przyczyną nieudzielenia dotacji wszystkim ww. 19 niepublicznym szkołom i placówkom oświatowym był brak spełnienia przez niektóre z nich warunków określonych w art. 90 ust 1 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty²⁴ (dotyczyło 2017 r.) oraz art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych²⁵ (dotyczyło lat 2018-2021), tj. brak było w nich uczniów objętych dotacją udzielaną przez Powiat.

Analiza prawidłowości obliczania i udzielania pięciu²⁶ dotacji na łączną kwotę 805 tys. zł wykazała m.in., że:

- kwoty dotacji zostały obliczone prawidłowo, tj. zgodnie z uchwałami Rady Powiatu w sprawie ustalania trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół

²⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1327, ze zm.

²⁵ Dz. U. z 2020 r. poz. 2029, ze zm.

²⁶ 1. Liceum ogólnokształcące dla Dorosłych w Iławie – 2017 r., 2. Szkoła Policealna dla Dorosłych w Lubawie – 2018 r., 3. Zaoczne Liceum Ogólnokształcące dla Dorosłych w Iławie – 2019 r., 4. Akademicki Zespół Placówek Światowych – Liceum Ogólnokształcące Fijewo – 2020 r., 5. Szkoła Policealna w Iławie – 2021 r.

i placówek niepublicznych prowadzonych na terenie Powiatu oraz trybu przeprowadzania kontroli prawidłowości ich pobrania i wykorzystania²⁷,

- udzielono ich zgodnie z warunkami określonymi w ww. uchwałach, tj. podmiotom uprawnionym do otrzymania dotacji, oraz po spełnieniu przez osoby prowadzące szkoły wymaganych warunków dotyczących okresowego rozliczania dotacji.

(akta kontroli str. 785-923)

2.13. Analiza prawidłowości rozliczania pięciu ww. dotacji wykazała m.in., że:

- rozliczenia dotacji dokonano na podstawie otrzymanych informacji miesięcznych o aktualnej liczbie uczniów, oraz na podstawie przeprowadzonych kontroli,
- u beneficjentów dotacji przeprowadzono łącznie osiem kontroli dotyczących prawidłowości danych wykazywanych w miesięcznych informacjach o liczbie uczniów i frekwencji objętych wnioskiem o udzielenie dotacji,
- w toku tych kontroli główne ustalenia dotyczyły porównania ww. informacji miesięcznych z prowadzonymi dziennikami lekcyjnymi,
- w trzech kontrolach stwierdzono nieprawidłowości, które dotyczyły wykazania mniejszej lub większej liczby uczniów objętych dotacją, co zostało uwzględnione przez Powiat przy rozliczaniu dotacji, a także polegały na złożeniu przez słuchaczy nieczytelnych podpisów czego skutkiem było potrącenie kwoty dotacji,
- w dwóch przypadkach nastąpił zwrot części dotacji przekazanej w nadmiernej wysokości w łącznej kwocie 0,2 tys. zł.

(akta kontroli str. 785-923)

2.14.1. W zakresie realizacji zadań inwestycyjnych dotyczących obszaru oświaty, zdaniem Starosty najważniejszymi potrzebami inwestycyjnymi są:

- budowa internatu przy nowobudowanym specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym w Łławie,
- inwestycje związane z obniżeniem kosztów funkcjonowania jednostek oświatowych, np. termomodernizacje budynków, budowa instalacji fotowoltaicznych oraz inwestycje związane z odtworzeniem, modernizacją istniejącej bazy oświatowej,
- modernizacja i remont istniejącego internatu przy Zespole Szkół im. Konstytucji 3 Maja w Łławie, Zespole Placówek Szkolno-Wychowawczych w Łławie,
- tworzenie nowoczesnych pracowni językowych w istniejących szkołach,
- zakup lub wymiana samochodów wykorzystywanych do realizacji zadań statutowych placówek oświatowych (poradnia psychologiczno-pedagogiczna), przewozu dzieci i młodzieży oraz przeznaczonych do obsługi administracyjno-gospodarczej jednostek,
- tworzenie ośrodków egzaminacyjnych dla kierunków technicznych w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe – przygotowanie i wyposażenie pomieszczeń,
- zakup lub wymiana serwerów komputerowych, profesjonalnych urządzeń wielofunkcyjnych – cyfrowe kserokopiarki z funkcją skanera.

(akta kontroli str. 924-943)

2.14.2. W okresie objętym kontrolą Powiat prowadził jednoroczne i wieloletnie inwestycje oświatowe. Dotyczyły one w szczególności:

- budowy nowych obiektów z przeznaczeniem na placówki oświatowe, w 2017 r. opracowano dokumentację projektową, w 2020 r. rozpoczęto realizację

²⁷ 1. Uchwała nr XV/114/15 z 29 grudnia 2015 r., 2. Uchwała nr XXVIII/214/17 z 26 stycznia 2017 r., 3. Uchwała nr XLI/324/18 z 22 lutego 2018 r., 4. Uchwała nr XVIII/171/20 z 28 września 2020 r.

rzeczową, której zakończenie zaplanowano na 29 października 2021 r., źródłem finansowania budżet państwa (dotacja celowa na realizację oraz PEFRON w przypadku dokumentacji projektowej);

- modernizacji, rozbudowy lub remontu istniejących obiektów szkół i placówek oświatowych, zadania te obejmowały przygotowanie dokumentacji projektowych oraz ich rzeczową realizację, źródłem finansowania była subwencja oraz budżet państwa;
- budowy infrastruktury sportowej, komunikacyjnej i zagospodarowanie terenów zielonych, zadania te obejmowały przygotowanie dokumentacji projektowych oraz ich rzeczową realizację, źródłem finansowania była subwencja, budżet państwa oraz środki z budżetu UE;
- budowy lub przebudowy infrastruktury komunikacyjnej i mediów na terenie szkół: Zespół Szkół im. Ireny Kosmowskiej w Suszu (podjazd dla niepełnosprawnych, przebudowa parkingu), Zespół Szkół w Lubawie (rozdzielnia prądu), Zespół Szkół Konstytucji 3 Maja w Łławie (przyłącze kanalizacji), finansowanie tych zadań pochodziło z subwencji oraz ze środków własnych Powiatu;
- zakupu busa dostawczego do przewozu osób niepełnosprawnych dla Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych, zrealizowano w 2017 r., sfinansowano z budżetu państwa i z PEFRON;
- przebudowy sal dydaktycznych w budynku szkoły i w części budynku warsztatów szkolnych w Lubawie na internat, zadanie zrealizowano w latach 2019-2020 ze środków z subwencji i środków własnych Powiatu;
- zakupów wyposażenia i infrastruktury technicznej budynków m.in. podnośnika, kuchni gazowej z piekarnikiem elektrycznym do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kisielicach, klimatyzatorów ściennych do Zespołu Szkół w Lubawie, wyparzarki kapturowej w stołówce, pralnicy do Zespołu Szkół im. Bohaterów Września 1939 Roku, serwera na potrzeby Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, kotła warzelnego do prowadzenia kuchni w internacie, źródłem finansowania była subwencja i środki własne;
- termomodernizacji budynku Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych w Łławie oraz Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Łławie ze środków z budżetu UE;
- modernizacji oświetlenia sali gimnastycznej jednej ze szkół ze środków z budżetu UE i własnych
- instalacji fotowoltaicznej na co przygotowano dokumentację projektową dla pięciu szkół, finansując ją z subwencji i ze środków własnych, budowy dźwigu dla osób niepełnosprawnych, opracowano dokumentację oraz wykonano zamierzenie finansując zadanie ze środków własnych Powiatu;
- przebudowy i remontu Sali gimnastycznej w Zespole Szkół im. Bohaterów Września 1939 Roku ze środków finansowych z subwencji i własnych Powiatu.

(akta kontroli str. 924-943)

2.14.3. Wydatki ogółem na zadania inwestycyjne według planu na 30 września 2021 r. wynosiły:

- 836,5 tys. zł w 2017 r., z czego 52,4 tys. zł stanowiły środki pochodzące z Unii Europejskiej (dalej: UE) a 784,1 tys. zł z części oświatowej subwencji ogólnej,
- 2 212,5 tys. zł w 2018 r., z czego 1 718,6 tys. zł pochodziło z UE, zaś 493,8 tys. zł z subwencji,
- 9 705,8 tys. zł w 2019 r. – 197,1 tys. zł z UE, 1 009,9 tys. zł z subwencji oraz 8 498,8 tys. zł stanowiły środki własne,

- 7 502,7 tys. zł w 2020 r. – 788,2 tys. zł pochodziło z dotacji z budżetu państwa, 2 859,5 tys. zł z subwencji oraz 3 855 tys. zł stanowiły środki własne,
- 7 144,9 tys. zł w 2021 r.²⁸ – 2 315,3 tys. zł pochodziło z budżetu państwa, zaś 4 829,6 tys. zł – środki własne.

(akta kontroli str. 924-943)

2.14.4. W wyniku realizacji inwestycji w ramach zadań oświatowych uzyskano następujące efekty rzeczowe: :

- dokumentacja projektowa przedsięwzięć inwestycyjnych,
- studium wykonalności zadań finansowanych ze środków UE,
- przebudowane urzędnia budowlane,
- bus dostosowany do przewozu osób z niepełnosprawnościami,
- podnośnik do przemieszczania dzieci z niepełnosprawnościami,
- klimatyzatory ściennie,
- rozdzielnia główna prądu,
- utwardzony grunt w ramach przebudowy parkingu,
- przyłącze kanalizacji miejskiej,
- szyb windy, winda oraz przebudowana łazienka,
- zrewitalizowane tereny zielone,
- renowacja parkietu sali gimnastycznej,
- lampy energooszczędne w sali gimnastycznej.

(akta kontroli str. 924-943)

2.15. Powiat poniósł wydatki w związku z likwidacją gimnazjów. W okresie objętym kontrolą Powiat był organem prowadzącym dla trzech gimnazjów, w tym jednego gimnazjum ogólnodostępnego, które uległo wygaszeniu w 2019 r. i dwóch gimnazjów specjalnych, które od roku 2017 zostały włączone do szkół podstawowych specjalnych. Wydatki zostały poniesione na :

- Stopniowe zmniejszenie liczby oddziałów gimnazjum i związaną z tym redukcją zatrudnienia i koniecznością wypłaty odpraw nauczycielom gimnazjum ogólnodostępnego z tytułu zwolnień – 49,3 tys. zł.
- Dostosowanie infrastruktury szkolnej do podwójnego naboru uczniów do klas I szkół ponadpodstawowych (absolwenci gimnazjów i absolwenci klas VIII szkół podstawowych), tj. na:
 - wykonanie robót budowlanych w celu przystosowania pomieszczeń Zespołu Placówek Szkolno-Wychowawczych na internat żeński (zapewnienie zakwaterowania dla większej liczby uczniów pobierających naukę poza miejscem zamieszkania) – 30 tys. zł,
 - przebudowę i remont dużej sali gimnastycznej w Zespole Szkół im. Bohaterów Września 1939 Roku w Łławie (sala gimnastyczna dostosowana została do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w trzech grupach jednocześnie) – 90 tys. zł.

(akta kontroli str. 924-943)

2.16. Starosta wyjaśnił, że majątek po likwidacji gimnazjów specjalnych włączonych do szkół podstawowych specjalnych w pełni przejęły szkoły podstawowe, w których funkcjonowały oddziały gimnazjum. Gimnazjum ogólnodostępne, wchodzące w skład zespołu szkół, nie miało wydzielonego majątku. Środki dydaktyczne wykorzystywane w gimnazjum zostały zagospodarowane w procesie nauczania w czteroletnim liceum ogólnokształcącym. Nie można było w pełni wykorzystać w procesie edukacji podręczników do gimnazjum, zakupionych z ministerialnej

²⁸ Plan na 30 września 2021 r.

dotacji lektur do języka polskiego do biblioteki szkolnej – 52 pozycje (wartość według cen zakupu 0,9 tys. zł).

(akta kontroli str. 924-943)

2.17. Powiat w związku z pandemią COVID-19 poniósł wydatki służące zapewnieniu bezpieczeństwa wszystkim uczestnikom procesu edukacyjnego: uczniom, nauczycielom, pracownikom administracji i obsługi. Na potrzeby szkół i placówek oświatowych, ze środków własnych powiatu ławskiego zakupiono lampy bakteriobójcze – 26 sztuk (koszt 44,2 tys. zł) oraz stacje dozujące dezynfekcję/dezynfekujące – 12 sztuk (26,1 tys. zł). Ponadto, do szkół i placówek, przekazano zakupione dla Jednostek rękawice jednorazowe, przyłbice, maseczki ochronne. Jednocześnie szkoły i placówki oświatowe, ze środków zaplanowanych w swoich budżetach, na zakup środków ochrony osobistej, zakup środków czystości i dezynfekujących, zakup materiałów, wyposażenia i usług, w tym termometrów i stacji dezynfekujących wydatkowały kwotę 37 tys. zł.

(akta kontroli str. 924-943)

2.18. W związku z pandemią COVID-19 odnotowano zmniejszenie następujących wydatków bieżących:

- Na doskonalenie zawodowe nauczycieli w 2020 r. nie wydatkowano 117,4 tys. zł z 236,2 tys. zł ujętych w planie wydatków, tj. nie wydatkowano 49,7% środków zaplanowanych. Pandemia COVID-19 w znaczący sposób ograniczyła kształcenie stacjonarne na rzecz zdalnych form doskonalenia zawodowego nauczycieli: e-szkolenia, webinaria (niższe ceny jednostkowe, brak kosztów dojazdów), wiele form doskonalenia, przede wszystkim warsztatowych, zostało odwołanych, zmieniono terminy ich realizacji.
- W zużyciu energii, wody zaoszczędzono kwotę 77,4 tys. zł²⁹. Ograniczenie funkcjonowania szkół i placówek oświatowych, w tym internatów, stołówek szkolnych przyczyniło się do oszczędności w zakresie korzystania z energii elektrycznej, ciepłej, zużycia wody i gazu. Zmniejszenie tych wydatków było jednak trudne do oszacowania, a ewentualne oszczędności w dużym zakresie zostały zniwelowane przez wzrost cen.
- Na zakup paliwa wydatkowano około 2,7 tys. zł mniej niż w 2019 r. Na obniżenie wydatków na paliwo wpłynęło ograniczenie realizacji zadań statutowych bezpośrednio na terenie szkół, poradni psychologiczno-pedagogicznej i biblioteki pedagogicznej.
- W 2020 r. na wynagrodzenia pracowników w oświacie wydatkowano 97,8 % planowanych środków, tj. na poziomie zbliżonym do 2019 r. i 2018 r. (odpowiednio 98,6 i 97,7%).

(akta kontroli str. 924-943)

2.19. Z uwagi na brak środków finansowych (zarówno własnych jak i pochodzących z budżetu państwa lub innych źródeł), Powiat nie realizował następujących zadań dotyczących:

- zatrudnienia nauczycieli psychologów w szkołach ponadpodstawowych w pełnym wymiarze czasu pracy (w celu udzielania wielospecjalistycznej pomocy psychologiczno-pedagogicznej bezpośrednio w szkołach) – szacowana kwota 450 tys. zł;
- prowadzenia ośrodka rewalidacyjno-wychowawczego w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w ławie, którego celem byłoby zapewnienie wychowankom kompleksowej, wielodyscyplinarnej terapii i edukacji z opieką

²⁹ Kwota szacowana przez szkoły, placówki oświatowe.

dostosowaną do ich stanu psychofizycznego, potrzeb i możliwości rozwojowych – szacowana kwota 620,3 tys. zł;

- prowadzenia przedszkola specjalnego, które byłoby uzupełnieniem oferty edukacyjnej Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Łławie oraz stworzyłyby warunki do ciągłości procesu edukacyjnego, terapeutycznego i wychowawczego dzieci z niepełnosprawnościami; w placówce prowadzone były jedynie zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka obejmujące dzieci od momentu wykrycia niepełnosprawności do momentu podjęcia nauki w szkole, bez zapewnienia dzieciom z niepełnosprawnościami edukacji przedszkolnej – szacowana kwota 156,8 tys. zł (koszt 1 oddziału);
- prowadzenia ośrodka egzaminacyjnego dla kierunku technik technologii żywności – szacowany koszt 130 tys. zł;
- poszerzenia oferty zajęć pozalekcyjnych dostosowanych do potrzeb i zainteresowań uczniów, stanowiących alternatywną formę spędzania czasu wolnego – 196 tys. zł.

(akta kontroli str. 924-943)

2.20. Obsługa finansowo-księgową była prowadzona osobno w każdej szkole i placówce oświatowej. Nadzór nad prawidłowością prowadzenia obsługi finansowo-księgowej w obszarze oświaty został uregulowany m.in. w:

- regulaminie organizacyjnym Starostwa, gdzie wskazane zostały zadania Skarbnika Powiatu, zakres działania Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Promocji, zakres działania Wydziału Budżetu, oraz zakres działania Biura Audytu i Kontroli,
- zakresach obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracowników ww. Wydziałów,
- planach kontroli jednostek oświatowych.

Powyższy nadzór odbywał się poprzez prowadzenie działalności kontrolnej przez Biuro Audytu i Kontroli, którego pracownicy w latach 2017-2019 przeprowadzili dziewięć kontroli w 29 jednostkach kontrolowanych, w zakresie zgodności działalności z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi, skuteczności i efektywności działania, wiarygodności sprawozdań, ochrony zasobów. Natomiast Wydział Budżetu i Finansów prowadził bieżącą analizę realizacji budżetu, sporządzał okresowe informacje dla potrzeb organów Powiatu lub inne informacje w zakresie nadzorowania jednostek. Przeprowadzał również kontrole formalno-rachunkowe otrzymywanych sprawozdań z jednostek organizacyjnych Powiatu, w tym szkół i placówek oświatowych.

Dyrektor Wydziału Edukacji, Kultury, Sportu i Promocji wyjaśniła, że nadzór Powiatu nad danymi zamieszczonymi w SIO dotyczy jedynie liczby uczniów i liczby etatów nauczycieli. Powiat nie posiadał wglądu w dane finansowe wprowadzone do SIO przez szkoły i placówki oświatowe. Wyjaśniła też, że odpowiedzialność za rzetelność danych w tym zakresie ponosili dyrektorzy tych jednostek oraz, że nie miały one wpływu na naliczenie części oświatowej subwencji ogólnej na dany rok.

(akta kontroli str. 944-1014)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działalność Starostwa w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Olsztyn, 5 listopada 2021 r.

Kontroler
Bartosz Kościukiewicz
specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Dyrektor Delegatury
w Olsztynie
z up.
Wicedyrektor
Barbara Zajdel

.....
podpis